

A PORVAI BIODIVERZITÁS NAP LEPKÉSZETI EREDMÉNYEI

SZEŐKE KÁLMÁN¹ – RONKAY LÁSZLÓ²

¹Fejér megyei MGSZH Növény-és Talajvédelmi Igazgatóság
H-2481 Velence, Ország u. 23.

szeoke.kalman@fejer.ontsz.hu; szeokek@gmail.com

²Magyar Természettudományi Múzeum Állattára

H-1088 Budapest, Baross u. 13.

ronkay@zoo.zoo.nhmus.hu

SZEŐKE K. – RONKAY L.: *Lepidopterological results of the Biodiversity Day in Porva*

Abstract: Records of 83 Microlepidoptera and 212 Macrolepidoptera species observed during the Biodiversity Day in Porva, Bakony Mts. The composition of the fauna is evaluated and certain faunistically important species are discussed in detail.

Keywords: Biodiversity Day, Porva, Microlepidoptera, Macrolepidoptera, faunal list

Bevezetés

A Biodiverzitás Napok rendezvénysorozata keretét biztosít egyes kiválasztott, florisztikai-faunisztikai és természetvédelmi szempontból egyaránt érdekes területek növény-, gomba- és állatvilágának kutatásához (ÁBRAHÁM 2009). A mintavétel az egyszeri és rövid időszak miatt szűrőpróbaszerű és ennek megfelelően az adott mintaterület élővilágának átfogó képét nem nyújthatja. Ugyanakkor, a sok élőlénycsoport egyidejű vizsgálatából származó információ oldja ezt a szűk keretet és lehetőséget nyújt a mintaterület állapotának, faji diverzitásának pontosabb és átfogóbb becslésére, ezáltal bizonyos kiválasztott állatscsoportok rendszeres és hosszabb időtartamú faunisztikai kutatásának iniciátora is lehet.

Az Északi-Bakony lepkefaunájának intenzívebb kutatása mintegy harminc évre tekint vissza, mely döntően a Bakonyi Természettudományi Múzeum által koordinált „A Bakony természeti képe” kutatási programhoz köthető. Az eredmények számos publikációban láttak napvilágot (ÁBRAHÁM 1991; ÁBRAHÁM & UHERKOVICH 1986; DIETZEL 1973, 1979, 1997; FAZEKAS 1980, 1984a, b, 1986, 1987, 1988, 2002; RÉZBÁNYAI 1973, 1979, 1980, 1983; SZABÓKY 2006), de Porva környékén végzett vizsgálatokról eddig még nem jelent meg közlemény.

A 2008. évi Biodiverzitás Nap keretében az Északi-Bakony keleti részében fekvő Porva község határában kijelölt mintaterületen végeztünk lepkészeti vizsgálatokat, melynek eredményeit az alábbiakban adjuk közre.

Anyag és módszer

A vizsgálatokat nappali egyelő és éjszakai lámpázó módszerekkel végeztük. A nappali terepbejárások során észlelt fajokat listáztuk, de nem gyűjtöttünk be példányokat. Az éjszakai gyűjtések során csalétket az aszpektus jellege miatt már nem használtunk, két egymástól viszonylag távoli ponton gyűjtöttünk 125W HGL izzóval megvilágított lepedőnél és egy harmadik területen egy hordozható vödörspadát telepítettünk, mely 6W Philips UV-csővel működött. A lámpázások során a molylepkéket megfogtuk, a nagylepkék esetében sokszor csak feljegyeztük az azonosított fajokat. A csapda ölücsapdaként működött, de a lámpázások eredményeihez képest meglepően kevés fajt és példányt fogott.

A vizsgálatok során csupán egy faj esetében kellett ivarszeri vizsgálatot végezni, az – egyébként szemre is jól azonosítható – *Eupithecia immundata* egyetlen begyűjtött példányának határozását megerősítendő.

Eredmények

A vizsgálatok során 83 molylepkefaj került elő. Ez a magyarországi molylepkefauna mintegy 4 %-a. Bár e fajszám kevésnek tűnik ahhoz, hogy a vizsgált élőhelyegyüttes megbízható elemzését elvégezhessük, annak néhány sajátosságára mégis rávilágít.

A gyűjtött molylepkefajok túlnyomó többsége a vizsgált élőhelyegyüttesre jellemző, gyakoribb fajokból tevődik ki. Ritka, kiemelkedő jelentőségű faunaelem az *Incurvariidae* családba tartozó *Incurvaria oelmanniella* és a *Sesiidae* családba tartozó *Synanthedon spheciiformis*. Védett molylepkefajt a mintavételek során nem észleltünk.

Az észlelt nagylepkefajok száma 212, ez a hazai fajok mintegy 16 %-át teszi ki. A fajkompozíció egy alacsony középhegységi mozaikos élőhelyre jellemző képet mutat, viszonylag kevés, faunisztikai szempontból kiemelkedő fajjal, ezek többségükben hegyi bükkösök és bükkösök szegélyeinek jellemző állatai (pl. *Eupithecia immundata*, *Ecliptoptera capitata*, *Shargacucullia prenanthis*), vagy a foltszerűen előforduló égerállományok Magyarországon faunisztikai érdekességnek tekintett fajai (pl. *Ochropacha duplaris*, *Euchoeca nebulata*, *Acrionicta leporina*, *A. cuspis*). Külön érdekességnek számít a hazánkból csak néhány helyről kimutatott *Eupithecia egenaria*, mely magasabb hegyvidékeink sziklás tetőin, hárseregelyes bükköseiben fordul elő.

Ehelyütt kell szót ejteni a „nagylepkék” rendszerében az utóbbi időben történt radikális változásokról, melyek a hazai faunisztikai irodalomban még nem tükröződnek, de váratlan bevezetésük teljesen felforgatná az eddig megszokott családbeosztást. Ezért ezeket az új eredményeket a fajjegyzék ismertetésekor még nem használjuk, de pár mondatban, tájékoztatásként, szükségesnek tartjuk megemlíteni.

Az első, igen jelentős változás a nappali lepkék rendszertani helyének átalakulása. A molekuláris taxonómiai vizsgálatok első két évtizedének lassan letisztuló eredményei kö-

zül talán ez a leginkább meghökkentő: ma már egyre határozottabban kijelenthető, hogy a nappali lepkék valójában „molyok”, és egy egészen korai leágazást képviselnek, a Thyrididae család rokonsági körében.

A második nagy változás a korábbi Geometroidea családsorozat kettéosztása, Geometroidea és Drepanoidea főcsoportokra, melyek rokonsága közel sem annyira szoros, mint azt a korábbi koncepció sugallta. A Drepanoidea családsorozatba két hazai család tartozik, a Drepanidae és a Thyatiridae, ezek rangját több szerző is eltérő módon értékeli, de rokonságukat egyértelműnek ítéli.

A harmadik, első hallásra szintén fölöttébb meglepő változás a Noctuoidea családsorozat belső felosztása. A családsorozatot két fő ág képviseli, a Notodontidae (benne a Thaumetopoeinae) és a Noctuidae, melybe legalábbis tág értelemben, minden korábban külön tárgyalt család beletartozik. A Noctuidae s.l. családot a szisztematikuskok vagy egyben tartják, vagy különbözőképpen bontják, de távolról sem a korábban önállóknak tartott csoportok mentén: a legtöbb szerző három családot különít el (Nolidae, Erebidae (= Catocalidae, Calpidae) és Noctuidae), és ebben a felosztásban a tágan értelmezett medvelepkék és gyapjaslepkék mind az Erebidae család egy alszállóját képezik!

Megvitás

A molylepkefauna jellemzése

A zárt erdőzóna uralkodó fafajai a tölgyek voltak. A főleg tölgyön (*Quercus* spp.) élő molylepkéfajok, mint a *Tischeria ekebladella*, *Caloptilia alchimiella*, *Tortrix viridana*, *Ancylis mitterbacheriana*, *Gypsonoma sociana*, *Ptycholoma lecheana*, *Trachonitis cristella* előfordulása és nagyobb példányszáma is ezt igazolja. Ugyanakkor a patakparti erdőtársulás uralkodó faja az enyves éger (*Alnus glutinosa*) volt. Ennek megfelelően égeren élő molylepkéfajok is képviseltették magukat a gyűjtött anyagban, ezek a *Prays fraxinella*, *Epinotia trigonella*, *Synanthedon sphaeciformis*. A kijelölt vizsgálati területen fenyőállomány nem fordult elő, de az innen néhány száz méterre levő erdeifenyves (*Pinus silvestris*) irányából, több fenyőn élő nagylepkéfaj mellett, néhány fenyőfogyasztó molylepkéfaj (*Cydia conicolana*, *Epinotia tedella*, *Dioryctria abietella*) is megjelent a fényen.

A *Triaxomera fulvimitrella*, *Monopis monachella*, *Euplocamus anthracinalis* fajok korhadékban, korhadó fán fejlődő gombákban élnek. Ezek a fajok döntően a zártabb erdőtársulásokhoz kötődnek.

A terület mozaikos jellegét a nedvesebb és szárazabb nyílt élőhelyek váltakozása is kiemeli. Jellemzően nedves élőhelyek és társulások említésre érdemes molylepkéfajai az *Incurvaria oehmanniella*, *Anthophila fabriciana*, *Schwammerdamia caesiella*, *Loxoterna lacunana*, *Loxoterna rivulana*, *Dichomeris ustalella*, *Pleuroptya ruralis*, *Eudonia trunicolela*, *Phlyctaenia coronata*, *Paratalanta hyalinalis*, *Perinephela lancealis*, *Udea accolalis*, *Crambus perlella*, *Chilo phragmitellus*. A mintaterület szárazabb élőhelyekhez kötődő molylepkéfajai az *Elachista argentella*, *Aphelia paleana*, *Agapeta hamana*, *Aphelia viburnana*, *Clepsis pallidana*, *Capperia trichodactyla*, *Crambus lathoniellus*, *Chrysocrambus craterella*, *Anerastia lotella*, *Homeosoma sinuellum* és a *Loxostege sticticalis*.

A nagylepkefauna áttekintése

A nagylepkefauna áttekintésekor mindenképp a terület változatos élőhelytípusait és azok jellemző nagylepkéit, az egyes faunaelemcsoportok (VARGA et al 2005) fajgazdagságát és fajaik faunisztikai értékét érdemes kiemelni. Mint az már a molylepkék tárgyalásánál is nyilvánvalóvá vált, a mintaterület számos erdős és nyílt élőhelytípus mozaikja, és bár a mintavétel idején a lágyszárú vegetáció nem volt különösebben gazdagnak mondható, a fajspektrum alapján bizonyos időszakokban jelentős diverzitást kell mutasson.

A május végi aszpektusban már számos védett lepkefajt, mindenképp nappali lepkéket figyelhettünk meg, melyek közül leginkább az *Euphydryas maturna* nagy állománya kiemelendő. A fajt hosszú időn keresztül csak síkvidéki galériaierdei populációi képviselték; domb- és hegyvidéki állományai gyakorlatilag látensek voltak. Ez az állapot a 2000-es évek elején kezdett megváltozni és jelenleg már számos középhegységi élőhelyről ismerjük; porvai előfordulása egyben a faj egy újabb lelőhelyét is jelenti. A faj imágóit jellegzetes viselkedési mintáztatának többségében nagy egyedszámban sikerül észlelni (erdőszéli bokrokra pihenő, virágokra táplálkozó, az erdei utak és nyiladékok mentén járőröző, az utakon nedvességet szívogató, illetve állati hullatékon táplálkozó egyedek), ez egyben a fajt érintő komoly veszélyforrásra is felhívja a figyelmet. A reggeli órában a lepkék előszeretettel ülnek az erdőt átszelő kocsúton (**1. kép**), különösen a vízfolyások, tócsák, és a hullatékok környékén és az úton meglepően nagy számban közlekedő járművek kifejezetten sok példányt ütnek el. Egy háromnegyedórás időszakban közel száz (!!!) ily módon elpusztult vagy röpképtelenné vált egyedre számoltunk meg, ez a faj 50.000 forintos eszmei értékét figyelembe véve ötmillió forintos természetkárosítást jelent egyetlen napon.

1. kép: Lepkék tömege az úton (*Euphydryas maturna*)
(Szeőke K. felvételei)

A területen észlelt további védett lepkefajok a *Carterocephalus palaemon*, *Parnassius mnemosyne*, *Lycaena dispar*, *Aglaia urticae*, *Vanessa atalanta* és a *Saturnia pyri*. Ezek közül leginkább élőhelyspecialista a mocsár- és láprétekhez kötött nagy tűzlepke, míg a kockás busalepke és a kis apollólepke változatos erdőtüpusokban és azok szegélyeiben honos. A tápnövényeihez ragaszkodó nagy pávaszem a vad- és természetett gyümölcsfák és dió állományait követve országszerte elterjedt, hasonlóképpen a csalánféléket fogyasztó kis róka-lepkéhez és admirálislepkéhez, az utóbbi három faj természetes élőhelyein sokszor ritkább, mint emberi települések környékén és művelt területeken.

A magas fajszám miatt gyakorlatilag a mintaterület valamennyi élőhelytípusához lehet kisebb-nagyobb fajegyüttest rendelni, ezek felsorolását szükségtelennek ítéljük, és csupán a komolyabb faunisztikai jelentőséggel bíró fajokat tárgyaljuk röviden.

Az égeres állományok jellemző fajai közül országosan ritkábbnak vagy szórványosabbnak tekinthetők az *Ochropacha duplaris*, *Acronicta cuspis*, *Acronicta leporina* fajok. Meg kell jegyezni, hogy mindhárom faj több élőhelyén, így elsősorban az ország nyugati-délnyugati és északkeleti területein sokkal gyakoribb, mint a Bakonyban.

A fűz-nyár ligeterdők fajai közül mindenképpen említésre érdemes a *Stegania cararia*, mely a hetvenes években még csak az ország határmenti területein bukkant fel, igen lokálisan és szórványosan. Azóta is csak lassan terjedt a medence belső területei felé, bakonyi adata kifejezetten jelentős.

A legtöbb faunisztikai érdekességet a nemorális jellegű, elsősorban hegyi bükkösökhöz kötődő faunaelemek között találjuk, melyek jól mutatják a Keleti-Bakony magas vonulatának hegyvidéki jellegét: *Dysstroma truncata*, *Ecliptoptera capitata*, *Eupithecia egenaria*, *Eupithecia immundata*, *Pasiphila chloerata*, *Shargacucullia prenanthis*, *Trisateles emortualis*.

Láperdők, patakmenti ligeterdők szórványosan, bár egyes élőhelyeiken nagyobb egyedszámban előforduló fajai a *Cepphis advenaria*, *Diarsia florida* és a *Naenia typica*. Hazai faunisztikai munkákban a *Diarsia florida* igen ritkán szerepel, részben a *Diarsia rubi* fajjal való összetéveszthetősége, részben igen lokális volta miatt. Jelen ismereteink szerint sokkal jobban kötődik bizonyos lápos élőhelyekhez, mint közeli rokona, de élőhelyein kifejezetten gyakori; nagyobb mocsárvidékeink intenzívebb kutatása bizonyítaná még számos eddig ismeretlen új élőhelyének felfedezését fogja eredményezni.

Az altoherbosa elemek közül a hegyi patak völgyek, magaskórósok két jellegzetes, Magyarországon mindenekelőtt a magas középhegységi élőhelyekről ismert fajt említhetünk, ezek az *Euphyia unangulata* és az *Eupithecia satyrata*.

A melegebb, de viszonylag nedves erdők, bokorerdők ritka és kevésbé ismert elterjedésű állata a *Chloroclysta siterata*, míg a szárazabb bokros erdőszegélyek, bozótosok ritkább fajai az *Itame wauaria* és az *Eupithecia plumbeolata*; a gyepes élőhelyekre jellemző faunában kiemelésre érdemes állattal a Biodiverzitás Nap ideje alatt nem találkoztunk.

A vizsgálatok során észlelt fajok jegyzéke

MICROLEPIDOPTERA

INCURVARIIDAE – Ércfényű virágmolyfélék

Incurvaria oehlmanniella (Hübner, 1796) – áfonyás virágmoly

TISCHERIIDAE – Foltaknás sörtésmolyfélék

Tischeria ekebladella (Bjerkander, 1795) – tölgyaknázó sörtésmoly

TINEIDAE – Ruhamolyfélék

Triaxomera fulvimitrella (Sodoffsky, 1830) – vörösféjű gombamoly

Monopis monachella (Hübner, 1796) – apácamoly

Euplocamus anthracinalis (Scopoli, 1763) – fésűscsápú korhadékmoly

PSYCHIDAE – Csózsákosmolyfélék; zsákhordólepkek

Bijugis bombycella ([Denis et Schiffermüller], 1775) – alkonyati zsákhordómoly

Sterrhopteryx fusca (Haworth, 1809) – barna zsákhordólepke

ROESLERSTAMMIDAE – Bronzmolyfélék

Roeslerstammia erxebella (Fabricius, 1787) – zöldes bronzmoly

GRACILLARIIDAE – Keskenyszárnyú-molylepkefélék

Caloptilia alchimiella (Scopoli, 1763) – tölgyönélő keskenymoly

YPONOMEUTIDAE – Pókhálós molyfélék

Swammerdamia caesiella (Hübner, 1796) – nyírlevélfonó tarkamoly

Pseudoswammerdamia combinella (Hübner, 1786) – szemfoltos tarkamoly

Prays fraxinella (Bjerkandel, 1786) – égerrügmoly

PLUTELLIDAE – Tarkamolyfélék

Plutella xylostella (Linnaeus, 1758) – káposztamoly

Eidiphasia messingiella (Fischer von Röslerstamm, 1842) – kakukktormamoly

ETHMIIDAE – Feketemolyfélék

Ethmia quadrilella (Goeze, 1783) – gyászos feketemoly

Ethmia bipunctella (Fabricius, 1775) – kétpettyes feketemoly

ELACHISTIDAE – Fűaknázómolyfélék

Elachista argentella (Clerck, 1759) – ezüstfehér fűaknázómoly

OECOPHORIDAE – Díszmolyfélék

Crassa unitella (Hübner, 1746) – aranybarna díszmoly

COLEOPHORIDAE – Zsákhordómolyfélék

Coleophora frischella (Linnaeus, 1758) – somkóró zsákosmoly

Coleophora ornatipennella (Hübner, 1796) – fűvönélő zsákosmoly

GELECHIIDAE – Sarlósajkú-molylepkefélék

Dichomeris ustalella (Fabricius, 1794) – barnásvörös-sarlósmoly

Dichomeris derasella ([Denis et Schiffermüller], 1775) – rozsdás-sarlósmoly

SESIIDAE – Szitkár félék

Synanthedon sphecoformis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – égerszitkár

TORTRICIDAE – Sodrómolyfélék

- Agapeta hamana* (Linnaeus, 1758) – közönséges sárgamoly
Tortrix viridana Linnaeus, 1758 – tölgyilonca
Cnephasia abrasana (Duponchel, 1843) – erdőszéli sodrómoly
Cnephasia asseclana ([Denis et Schiffermüller], 1775) – aranyvessző sodrómoly
Ptycholoma lecheana (Linnaeus, 1758) – ezüstsávós sodrómoly
Pandemis cerasana (Hübner, 1796) – kerti sodrómoly
Syndemis musculana (Hübner, 1799) – füstös sodrómoly
Aphelia paleana (Hübner, 1793) – sápadt sodrómoly
Aphelia viburnana ([Denis et Schiffermüller], 1775) – parlagi sodrómoly
Clepsis rurinana (Linnaeus, 1758) – fakó sodrómoly
Clepsis pallidana (Fabricius, 1776) – aransárga sodrómoly
Endothenia marginana (Haworth, 1811) – szegélyes tükrösmoly
Hedya nubiferana Haworth, 1811 – rügysodró tükrösmoly
Hedya pruinana (Hübner, 1799) – szilvarügymoly
Loxoterma lacunana ([Denis et Schiffermüller], 1775) – vízparti tükrösmoly
Loxoterma rivulana (Scopoli, 1763) – dudvasodró tükrösmoly
Oelethreutes arcuella (Clerck, 1759) – avarevő tükrösmoly
Epinotia trigonella (Linnaeus, 1758) – nyírfalevél-tükrösmoly
Epinotia tedella (Clerck, 1759) – fenyőtükrösmoly
Epinotia bilunana (Haworth, 1811) – félholdas tükrösmoly
Gypsonoma sociana (Haworth, 1811) – tölgyfalevél-tükrösmoly
Notocelia cynosbatella (Linnaeus, 1758) – rózsahajtás-tükrösmoly
Ancylis laetana (Fabricius, 1775) – fehér horgasmoly
Ancylis unculana (Haworth, 1811) – szedersodró horgasmoly
Ancylis mitterbacheriana ([Denis et Schiffermüller], 1775) – tölgyesodró-horgasmoly
Cydia conicolana (Heylaerts, 1874) – fenyőhajtás tükrösmoly
Latronympha strigana (Fabricius, 1775) – orbáncfű-magrágómoly
Dichrorampha plumbana (Scopoli, 1763) – sötét gyökérfurómoly

CHOREUTIDAE – Levélmolyfélék

- Anthophila fabriciana* (Linnaeus, 1767) – láperdei levélmoly

PTEROPHORIDAE – Tollasmolyfélék

- Pterophorus pentadactylus* (Linnaeus, 1758) – fehér tollasmoly
Capperia trichodactyla ([Denis et Schiffermüller], 1775) – gyöngyajak-tollasmoly
Stenoptilia bipunctidactyla (Linnaeus, 1761) – fahéjbarna tollasmoly

PYRALIDAE – Tüzmolyfélék

- Hypsopygia costalis* (Fabricius, 1775) – szénailonca
Trachonitis cristella ([Denis et Schiffermüller], 1775) – bokorrágó-karcsúmoly
Etiella zinckenella (Treitschke, 1832) – akácmoly
Dioryctria abietella ([Denis et Schiffermüller], 1775) – fenyőrágó karcsúmoly
Homeosoma sinuellum (Fabricius, 1794) – agyagsárga karcsúmoly
Anerastria lotella (Hübner, 1813) – gabonarágó karcsúmoly
Eudonia trunicolella (Stainton, 1849) – szürke mohailonca

Chilo phragmitellus (Hübner, 1810) – csíkos nádfurómoly
Crambus lathoniella (Zincken, 1817) – mezei fűgyökérmoly
Crambus perlella (Scopoli, 1763) – gyöngyházás fűgyökérmoly
Catoptria verellus (Zincken, 1817) – kormos fűgyökérmoly
Chrysocrambus craterella (Scopoli, 1763) – rácsos fűgyökérmoly
Pediasia contaminella (Hübner, 1796) – mocskos fűgyökérmoly
Platytes cerusella ([Denis et Schiffermüller], 1775) – törpe fűgyökérmoly
Evergestis forficalis (Linnaeus, 1758) – veteménymoly
Evergestis pallidata (Hufnagel, 1769) – szalmaszínű dudvamoly
Evergestis limbata (Linnaeus, 1767) – közönséges dudvamoly
Udea accolalis (Zeller, 1867) – láperdei tűzmoly
Loxostege sticticalis (Linnaeus, 1761) – muszkamoly
Sitochroa verticalis (Linnaeus, 1758) – világossárga dudvamoly
Perinephela lancealis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – hosszúsárnyú tűzmoly
Phlyctaenia coronata (Hufnagel, 1767) – koronás dudvamoly
Phlyctaenia stachydalis (Zincken, 1821) – mocsári dudvamoly
Phlyctaenia perlucidalis (Hübner, 1809) – lápréti tűzmoly
Ostrinia nubilalis (Hübner, 1796) – kukoricamoly
Anania verbascalis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – aranyszínű dudvamoly
Eurrhypara hortulata (Linnaeus, 1758) – tarka csalánmoly
Paratalanta hyalinalis (Hübner, 1796) – üvegsárnyú tűzmoly
Pleuroptya ruralis (Scopoli, 1763) – csalánevő tűzmoly

MACROLEPIDOPTERA

HESPERIIDAE – Busalepkefélék

Carcharodus alceae (Esper, 1780) – mályva busalepke
Carterocephalus palaemon (Pallas, 1771) – kockás busalepke
Erynnis tages (Linnaeus, 1758) – cigánylepke
Hesperia comma (Linnaeus, 1758) – vesszős busalepke
Ochlodes sylvanus (Esper, 1779) – erdei busalepke
Pyrgus malvae (Linnaeus, 1758) – kis busalepke

PAPILIONIDAE – Pillangófélék

Parnassius mnemosyne (Linnaeus, 1758) – kis apollólepke

PIERIDAE – Fehérlepkefélék

Gonepteryx rhamni (Linnaeus, 1758) – citromlepke
Anthocharis cardamines (Linnaeus, 1758) – hajnalpírlepke
Colias hyale (Linnaeus, 1758) – kéneslepke
Leptidea sinapis (Linnaeus, 1758) – közönséges mustárlepke
Pieris napi (Linnaeus, 1758) – repcelepke
Pieris rapae (Linnaeus, 1758) – répilepke, kis káposztalepke
Pontia daplidice (Linnaeus, 1758) rezedalepke

LYCAENIDAE – Boglárkalepkefélék

Aricia agestis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – szerecsenboglárka

Cupido minimus (Fuessly, 1775) – törpeboglárka

Hamearis lucina (Linnaeus, 1758) – kockáslepke

Lycaena dispar (Haworth, 1809) – nagy tűzlepke

Lycaena phlaeas (Linnaeus, 1758) – közönséges tűzlepke

Lycaena tityrus (Poda, 1761) – barna tűzlepke

Plebejus argus (Linnaeus, 1758) – ezüstös boglárka

Polyommatus bellargus (Rottemburg, 1775) – égszínű boglárka

Polyommatus icarus (Rottemburg, 1775) – közönséges boglárka

Polyommatus semiargus (Rottemburg, 1775) aprószemes boglárka

NYMPHALIDAE, NYMPHALINAE – Tarkalepkefélék

Aglais urticae (Linnaeus, 1758) – kis rókalepke

Euphydryas maturna (Linnaeus, 1758) – díszes tarkalepke (1-4. kép)

Issoria lathonia (Linnaeus, 1758) – közönséges gyöngyházlepke

2. és 3. kép: A díszes tarkalepke, *Euphydryas maturna* (Linnaeus, 1758)

Melitaea athalia (Rottemburg, 1775) – közönséges tarkalepke

Melitaea cinxia (Linnaeus, 1758) – réti tarkalepke

Melitaea phoebe ([Denis et Schiffermüller], 1775) – nagy tarkalepke

Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) – c-betűs lepke

Vanessa atalanta (Linnaeus, 1758) – admirális pillangó

Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) – bogáncslepke

NYMPHALIDAE, SATYRINAE – Szemeslepkefélék

Coenonympha arcania (Linnaeus, 1758) – fehéröves szénalepke

Coenonympha glycerion (Scopoli, 1763) – közönséges szénalepke

Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) – kis szénalepke

Lasiommata megera (Linnaeus, 1758) – vörös szemeslepke

Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) – nagy ökörszemlepke

Pararge aegeria (Linnaeus, 1758) – erdei szemeslepke

4. kép: *E. maturna* bábinge

LASIOCAMPIDAE – Szövőlepkefélék

Dendrolimus pini (Linnaeus, 1758) – fenyőpohók

SATURNIIDAE – Pávaszemfélék

Saturnia pyri ([Denis et Schiffermüller], 1775) – éjjeli nagypávaszem

SPHINGIDAE – Szenderfélék

Hyloicus pinastri (Linnaeus, 1758) – fenyőszender

Laothoe populi (Linnaeus, 1758) – nyárfaszender

Mimas tiliae (Linnaeus, 1758) 7 hársfaszender

Deilephila porcellus (Linnaeus, 1758) – pirosszender

Smerinthus ocellatus (Linnaeus, 1758) – esti pávaszem

GEOMETRIDAE – Araszolólepkefélék

Aethalura punctulata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – szürke égeraraszoló

Apeira syringaria (Linnaeus, 1758) – orgonaaraszoló

Aplocera plagiata (Linnaeus, 1758) – szürkecsíkos araszoló

Ascotis selenaria ([Denis et Schiffermüller], 1775) – holdas araszoló

Asthenes albulata Hufnagel, 1767) – gyertyán fehéraraszoló

Cabera exanthemata (Scopoli, 1763) – fehér égeraraszoló

Cabera pusaria (Linnaeus, 1758) – pettyes fűzfaaraszoló

Campaea margaritata (Linnaeus, 1767) – gyöngyházfényű zöldaraszoló

Camptogramma bilineata (Linnaeus, 1758) – kétvonalas sávóaraszoló

Catarhoe cuculata (Hufnagel, 1767) – csuklyás tarkaaraszoló

Cepphis advenaria Hübner, 1790 – okkerfehér sávóaraszoló

Chiasmia clathrata (Linnaeus, 1758) – rácsos rétiaraszoló

Chlorissa viridata (Linnaeus, 1758) – üdezöld araszoló

Chloroclysta siterata (Hufnagel, 1767) – salátazöld araszoló
Chloroclystis v-ata (Haworth, 1809) – zöldes törpearaszoló
Colostyia pectinataria (Knoch, 1781) – zöld levélaraszoló
Cyclophora annulata (Schulze, 1775) – gyűrűs pettyesaraszoló
Cyclophora linearia (Hübner, 1799) – vonalas pettyesaraszoló
Cyclophora punctaria (Linnaeus, 1758) – sávós pettyesaraszoló
Dysstroma truncata (Hufnagel, 1767) – márványos tarkaaraszoló
Ecliptoptera capitata (Herrich-Schaeffer, 1839) – fejes tarkaaraszoló
Ecliptoptera silaceata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – barna tarkaaraszoló
Electrophaes corylata (Thunberg, 1792) – mogyoróaraszoló
Epirrhoe alternata (Müller, 1764) – galaj tarkaaraszoló
Epirrhoe galiata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – sávós galajaraszoló
Epirrhoe tristata (Linnaeus, 1758) – gyászos tarkaaraszoló
Euchoeca nebulata (Scopoli, 1763) – barna égeraraszoló
Euphyia unangulata (Haworth, 1809) – fogasvállú tarkaaraszoló
Eupithecia egenaria Herrich-Schaeffer, 1848 – hársvirág törpearaszoló
Eupithecia haworthiata Doubleday, 1856 – bércsevirág törpearaszoló
Eupithecia immundata (Lienig & Zeller, 1846) – bükkös-törpearaszoló
Eupithecia plumbeolata (Haworth, 1809) – csormolyavirág törpearaszoló
Eupithecia satyrata (Hübner, 1813) – virágrágó törpearaszoló
Eupithecia subfuscata (Haworth, 1809) – szürke törpearaszoló
Eupithecia vulgata (Haworth, 1809) – közönséges törpearaszoló
Hemitea aestivaria (Hübner, 1789) – nyír zöldaraszoló
Horisme tersata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – fakó iszalagaraszoló
Horisme vitalbata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – tarka iszalagaraszoló
Hydraelia flammeolaria (Hufnagel, 1767) – lángszínű araszoló
Hydriomena impluviata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – égerfa araszoló
Hylaea fasciaria (Linnaeus, 1758) – erdeifenyő sávosaraszoló
Hypomecis danieli (Wehrli, 1932) – daniel faaraszoló
Hypomecis punctinalis (Scopoli, 1763) – pettyes faaraszoló
Idaea aversata (Linnaeus, 1758) – nagy sávosaraszoló
Idaea degeneraria (Hübner, 1799) – barna sávosaraszoló
Idaea deversaria (Herrich-Schaeffer, 1847) – egyszínű sávosaraszoló
Idaea serpentata (Hufnagel, 1767) – kis sávosaraszoló
Idaea straminata (Borkhausen, 1794) – szalmasárga sávosaraszoló
Idaea subsericeata (Haworth, 1809) – akácerdei sávosaraszoló
Ithame wauaria (Linnaeus, 1758) – ribizkEARaszoló
Jodis lactearia (Linnaeus, 1758) – fehéres zöldesaraszoló
Ligdia adustata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – barna levélaraszoló
Lomaspilis marginata (Linnaeus, 1758) – szegélyes nyárfaaraszoló
Lomographa bimaculata (Fabricius, 1775) – kétpontos tavasziaraszoló
Lomographa temerata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – foltos tavasziaraszoló
Melanthia procellata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – hullámos tarkaaraszoló
Mesoleuca albicillata (Linnaeus, 1758) – tarka fűzfaaraszoló
Minoa murinata (Scopoli, 1763) – kutyatejaraszoló
Opisthographis luteolata (Linnaeus, 1758) – citromsárga araszoló

Parectropis similaria (Hufnagel, 1767) – barna zuzmóaraszoló
Pareulype berberata ([Denis et Schiffermüller], 1775)
Pasiphila chloerata (Mabille, 1870) – hamvas törpearaszoló
Peribatodes rhomboidarius ([Denis et Schiffermüller], 1775)
Scopula immorata (Linnaeus, 1758) – réti sávosaraszoló
Scopula virgulata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – vesszős sávosaraszoló
Scotopteryx luridata (Hufnagel, 1767) – ólomszürke araszoló
Scotopteryx mucronata (Scopoli, 1763) – agyagszürke araszoló
Selenia lunaria (Hübner, 1788) – vonalas holdasaraszoló
Semiothisa alternata ([Denis et Schiffermüller], 1775) – közönséges szürkearaszoló
Semiothisa liturata (Clerck, 1759) – rozsdasávos szürkearaszoló
Semiothisa notata (Linnaeus, 1758) – foltos szürkearaszoló
Siona lineata (Scopoli, 1763) – vonalas fehéraraszoló
Stegania cararia (Hübner, 1790) – íves sárgaaraszoló
Tephрина arenacearia ([Denis et Schiffermüller], 1775) – sárga herearaszoló
Thetidia smaragdaria (Fabricius, 1787) – fűzöld araszoló
Timandra comae A. Schmidt, 1931 – piroscsíkos csipkésaraszoló
Xanthorhoe designata (Hufnagel, 1767) – keresztvirág levélaraszoló
Xanthorhoe spadicearia ([Denis et Schiffermüller], 1775) – pirossávos levélaraszoló
Xanthorrhoe ferrugata (Clerck, 1759) – kerti tarkaaraszoló

DREPANIDAE – Sarlószárnyú szövőfélek

Cilix glaucata (Scopoli, 1763) – törpeszövő
Drepana falcataria (Linnaeus, 1758) – nyárfa-sarlószövő
Sabra harpagula (Esper, 1786) – hársfa-sarlószövő
Watsonalla binaria (Hufnagel, 1767) – tölgyfa-sarlószövő

THYATIRIDAE – Pihésszövőfélek

Habrosyne pyritoides (Hufnagel, 1766) – fehérsávos szövő
Ochropacha duplaris (Linnaeus, 1758) – égerlevél-pihésszövő
Tethea or (Linnaeus, 1758) – bélyeges-pihésszövő
Thyatira batis (Linnaeus, 1758) – rózsafoltos szövő

NOTODONTIDAE – Púposzövőfélek

Drymonia dodonea ([Denis et Schiffermüller], 1775) – bélyeges púposzövő
Drymonia melagona (Borkhausen, 1790) – feketefoltos púposzövő
Drymonia querna (Denis & Schiffermüller, 1775) – tölgyfa púposzövő
Drymonia ruficornis (Turati, 1907) – cserfa púposzövő
Euchila palpina (Linnaeus, 1758) – csőrös púposzövő
Notodonta ziczac (Linnaeus, 1758) – zezugos púposzövő
Notodonta dromedarius (Linnaeus, 1758) – tevenyakú púposzövő
Peridea anceps (Goeze, 1781) – füstös púposzövő
Pheosia tremula (Clerck, 1759) – nyárfa púposzövő
Ptilodon capucina (Linnaeus, 1758) – tevenyakú púposzövő
Ptilodon cucullina ([Denis et Schiffermüller], 1775) – csuklyás púposzövő
Stauropus fagi (Linnaeus, 1758) – bükkfa púposzövő

LYMANTRIIDAE – Gyapjaslepkefélék

Elkneria pudibunda (Linnaeus, 1758) – hamvasszövő

ARCTIIDAE – Medvelepkefélék

Diacrisia sannio (Linnaeus, 1758) – vörösszélű medvelepke

Diaphora mendica (Clerck, 1759) – felemás medvelepke

Eilema pygmaeola pallifrons (Zeller, 1847) – törpe zuzmószövő

Eilema sororcula (Hufnagel, 1767) – sárga zuzmószövő

Pelosia muscerda (Hufnagel, 1767) – hamvas algaszövő

Spilosoma lubricipedum (Linnaeus, 1758) – tejszínű medvelepke

Spilosoma luteum (Hufnagel, 1766) – sárgás medvelepke

Spilosoma urticae (Esper, 1789) – hószínű medvelepke

Amata phegea (Linnaeus, 1758) – fehérpettyes álc süngőlepke

NOCTUIDAE – Bagolylepkefélék

Abrostola asclepiadis (Denis et Schiffermüller, 1775) – vadpaprika-aranybagoly

Abrostola triplasia (Linnaeus, 1758) – közönséges csalánbagoly

Abrostola tripartita (Hufnagel, 1766) – szürkötövű csalánbagoly

Acronicta cuspis (Hübner, 1813) – kékesszürke szigonyosbagoly

Acronicta leporina (Linnaeus, 1758) – fehér fűzbagoly

Acronicta megacephala ([Denis et Schiffermüller], 1775) – nagyfejűbagoly

Acronicta rumicis (Linnaeus, 1758) – sóskabagoly

Agrotis exclamationis (Linnaeus, 1758) – felkiáltójeles bagoly

Agrotis segetum ([Denis et Schiffermüller], 1775) – vetési bagoly

Apamea anceps (Denis et Schiffermüller, 1775) – dudvabagoly

Apamea crenata (Hufnagel, 1766) – lilaszürke fűbagoly

Apamea sordens (Hufnagel, 1766) – vesszős dudvabagoly, kalászragó bagoly

Athetis gluteosa (Treitschke, 1825) – selymesbagoly

Autographa gamma (Linnaeus, 1758) – gamma bagolylepke

Axylia putris (Linnaeus, 1761) – vonalkás apróbagoly

Charanyca trigrammica Hufnagel, 1766) – háromsávós fűbagoly

Colobochyla salicalis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – háromsávós apróbagoly

Colocasia coryli (Linnaeus, 1758) – mogyoróbagoly

Craniophora ligustri ([Denis et Schiffermüller], 1775) – fagyalbagoly

Deltote bankiana (Fabricius, 1775) – ezüstös apróbagoly

Deltote deceptoris (Scopoli, 1763) – tölgyes apróbagoly

Diachrysis chrysitis (Linnaeus, 1758) – aranyos bagoly

Diarsia florida (Schmidt 1859) – mocsári gólyahírbagoly

Diarsia rubi (Vieweg, 1790) – gólyahírbagoly

Elaphria venustula (Hübner, 1790) – cifra lápibagoly

Euplexia lucipara (Linnaeus, 1758) – szederbagoly

Herminia grisealis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – ligeti karcsúbagoly

Herminia tarsicrinalis (Knoch, 1782) – szőröslábú karcsúbagoly

Herminia tarsipennalis (Treitschke, 1835) – tollascsapú karcsúbagoly

Hoplodrina ambigua (Denis & Schiffermüller, 1775) – szürkésfehér selymesbagoly

Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758) – ormányos karcsúbagoly

Lacanobia contigua (Denis et Schiffermüller, 1775) – hamuszürke dudvabagoly
Lacanobia oleracea (Linnaeus, 1758) – kerti veteménybagoly, salátabagoly
Lacanobia thalassina (Hufnagel, 1766) – borbolyabagoly
Laspeyria flexula (Denis et Schiffermüller, 1775) – csipkés zuzmóbagoly
Macdunnoughia confusa (Stephens, 1850) – ezüstcseppes bagolylepke
Meganola albula (Denis et Schiffermüller, 1775) – fehér pamacsosszövő
Mythimna albipuncta ([Denis et Schiffermüller], 1775) – fehérpetyyes fűbagoly
Mythimna impura (Hübner, 1808) – barna rétibagoly
Mythimna pallens (Linnaeus, 1758) – sápadt fűbagoly
Mythimna turca (Linnaeus, 1758) – félholdas bagoly
Mythimna vitellina (Hübner, 1808) – halványsárga bagoly
Naenia typica (Linnaeus, 1758) – hálózatos sóskabagoly
Noctua pronuba Linnaeus, 1758 – nagy sárgafűbagoly
Ochropleura plecta (Linnaeus, 1761) – fehérszegélyű fűbagoly
Oligia latruncula (Denis et Schiffermüller, 1775) – sárgasávós fűbagoly
Oligia strigilis (Linnaeus, 1758) – apró dudvabagoly
Paracolax tristalis (Fabricius, 1794) – sárgás karcsúbagoly
Phlogophora meticulosa (Linnaeus, 1758) – zöld csipkésbagoly
Polypogon tentacularia (Linnaeus, 1758) – sötétaljú karcsúbagoly
Polypogon strigilata (Linnaeus, 1758) – homályos karcsúbagoly
Rivula sericealis (Scopoli, 1763) – feketepontos apróbagoly
Shargacucullia prenanthis (Boisduval, 1840) – tavaszi görvélyfű-csuklyásbagoly (imágó és fiatal lárvák)
Shargacucullia verbasci (Linnaeus, 1758) – ökörfarkkóró-csuklyásbagoly (idős lárvák)
Trachea atriplicis (Linnaeus, 1758) – nyári zöldbagoly
Trisateles emortualis ([Denis et Schiffermüller], 1775) – avarrágó karcsúbagoly
Xestia c-nigrum (Linnaeus, 1758) – C-betűs fűbagoly

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozunk Kovács Tibornak, a Biodiverzitás Nap szervezőjének és lebonyolítójának, valamint a Bakonyi Természettudományi Múzeum munkatársainak a szervezésben való aktív közreműködésükért.

Irodalomjegyzék

- ÁBRAHÁM, L. (1991): Bakonynána és környéke nagylepkefaunája (Lepidoptera) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **10**: 85-104.
 ÁBRAHÁM, L. (szerk.) (2009): Magyar Biodiverzitási Napok, Gyűrűfű, 2006-2008. – Natura Somogyiensis **13**: 1-210.
 ÁBRAHÁM, L., UHERKOVICH, Á. (1986): Dudar környékének nagylepke faunája (Lepidoptera) – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **5**: 57-78.
 DIETZEL, Gy. (1973): A Márkó-Szentgál-Csehbánya-Hárskút négyeszőg (Bakony hegység) 10 éves lepidopterológiai kutatásainak jelentősebb eredményei – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei **12**: 389-394.

- DIETZEL, Gy. (1979): A Márkó-Szentgál-Csehbánya-Hárskút négyyszög lepidopterológiai kutatásainak eredményei II. – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei **14**: 199-209.
- DIETZEL, Gy. (1997): A Bakony nappali lepkéi – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **21**: 1-199.
- FAZEKAS, I. (1980): A Bakony hegység Eupithecini-faunája I. (Die Eupithecini-Fauna des Bakony-Gebirges I.) – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei **15**: 131-140.
- FAZEKAS, I. (1984a): A Bakony hegység Arctiidae faunája (Die Arctiidae-Fauna des Bakony-Gebirges) – Kilencedik Bakonykutató Ankét, Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc 1984: 23-34.
- FAZEKAS, I. (1984b): Angaben zur Pyraloidea-Fauna des Bakony-Gebirges I. *Crambus nemorellus* Hbn. und *Agriphila tersella* Led – Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis **3**: 181-184.
- FAZEKAS, I. (1986): *Mesapamea secalella* Remm und *Diachrysia tutti* Kostrowicki im Bakony-Gebirge (Ungarn) – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **5**: 79-84.
- FAZEKAS, I. (1987): Új és ritka Crambinae taxonok a Bakony hegység faunájában. (Neue und seltene Crambinae taxa in der Fauna des Bakony-Gebirges, Ungarn) – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **6**: 105-114.
- FAZEKAS, I. (1988): Angaben zur Pyraloidea-Fauna des Bakony-Gebirges (Ungarn) II. Crambinae – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **7**: 117-132.
- FAZEKAS, I. (2002): Adatok Bakonyháza molylepke faunájának ismeretéhez (Lepidoptera: Microlepidoptera). [Data to the Microlepidoptera fauna of Bakonyháza (Hungary: Bakony Mts.)] – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **19**: 91-100.
- RÉZBÁNYAI, L. (1973): Kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok az Északi-Bakony éjszakai nagylepkefaunáján I. – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei **12**: 395-450.
- RÉZBÁNYAI, L. (1979): Kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok az Északi-Bakony éjszakai nagylepkefaunáján II. – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei **14**: 141-191.
- RÉZBÁNYAI, L. (1980): Kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok az Északi-Bakony éjszakai nagylepkefaunáján III. – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei **15**: 141-168.
- RÉZBÁNYAI, L. (1983): Kvalitatív és kvantitatív vizsgálatok az Északi-Bakony éjszakai nagylepkefaunáján IV. – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **2**: 105-172.
- SZABÓKY, Cs. (2006): Bakonykúti lepkéi – Folia Historico-naturalis Bakonyiensis **23**: 113-139.
- VARGA, Z., RONKAY, L., BÁLINT, Zs., LÁSZLÓ, Gy. M. & PEREGOVITS, L. (2005): A magyar állatvilág fajjegyzéke, 3. kötet. Nagylepkék – Hungarian Natural History Museum, Budapest, pp. 108.

Received March 31, 2010

Accepted April 30, 2010

